

Österåkers sockenråd

Lokal utvecklingsplan för Österåker i Sörmland 2019–2025

Antagen vid Sockenstämma i Österåker den 6 april 2019

Bakgrund

Österåker med sin historia och sin framtidstro är en attraktiv plats för boende och besökare. I Österåker lever människor i alla åldrar som trivs och känner sig trygga i en genuin landsbygd med närhet till djur, natur och kultur. Här finns förskola, skola, fritidshem, kyrka, idrottsplats, idrottshall, badplats, ishockeyrink, hembygdsgård och skolmuseum. Fiberutbyggnaden har inneburit ökade möjligheter till digitala kommunikationer. Engagerade och kreativa människor bidrar till ett aktivt närings- och föreningsliv och många upplevelser.

Historik

Österåker är en gammal genuin landsbygd mellan sjöarna Hjälmarén och Öljarén, klassad som riksintressant av Riksantikvarieämbetet på grund av de gamla byarna. Österåkersdräkten är känd sedan 1500-talet. Österåker var en egen kommun till år 1951 då en kommun bildades tillsammans med Julita. Från år 1971 tillhör Österåker Vingåkers kommun och utgör ett eget distrikt från 1 januari 2016. Österåker är även en egen församling med en kyrka från 1100-talet.

Befolkning

Antal boende var 2017-12-31 654 personer. Åldersstrukturen stämmer med strukturen inom kommunen d.v.s. en stor andel är över 65 år (mer än 30%) även om det skett inflyttning av barnfamiljer sedan Österåkersbygdens friskola startade år 2011. Antalet fritidsboende är betydande.

Infrastruktur/kommunikation

Kommunikationer

Fiberutbyggnad har skett under 2017 och 2018.

Kollektivtrafiken (bussar) ger de största möjligheterna till kommunikation med Katrineholm.

Arbetspendling

Arbetspendling sker främst till Vingåker, Katrineholm, Örebro, Stockholm och Eskilstuna.

Utbildningsmöjligheter/skolor

Kommunala förskolor i Österåker, Marmorbyn, Baggetorp, Högsjö och Vingåker. Kooperativ förskola i Läppe.

Österåker (friskola förskoleklass – grundskola åk 1–6),

Marmorbyn, Högsjö och Vingåker (förskoleklass – grundskola åk 1–6), Vingåker (grundskola åk 7–9), Katrineholm (grundskola senare årskurser, gymnasieskola), Hallsberg (gymnasieskola).

Högskole/universitetsorter är främst Örebro, Stockholm, Eskilstuna och Norrköping/Linköping.

Offentlig och kommersiell service

Service

Förskola, idrottshall, badplats

Grundskola (förskoleklass – åk 6),

Fritidshem

Skolfastighet

(byggnad, fotbollsplan, ishockeyrink,

Huvudman

Vingåkers kommun

Österåkersbygdens friskoleförening (ideell förening)

lekplatser)	Österåkers Skolhus ekonomisk förening
Österåkers kyrka och församlingshem	Svenska kyrkan Österåkers församling
Hagby idrottsplats	Österåkers idrottssällskap
Hembygdsgård, skolmuseum	Österåkers hembygdsförening

Näringsliv/företag

I Österåker finns företag inom bygg och entreprenad, lantbruk, vård, kultur, besöksnäring, upplevelser, tillverkning och försäljning. Sockenrådet har givit ut en företagskatalog fram till år 2012.

Föreningsliv

Föreningslivet i Österåker är omfattande. De största föreningarna är sockenrådet, hembygdsföreningen, idrottsföreningen, friskoleföreningen och fastighetsföreningen.

Arbete med utveckling/projekt i Österåker

2002–2013 Lanthandelscenter i Österåker från början ett Leaderprojekt.

2009 Framtidsverkstad med anledning av skolnedläggning. 80 personer deltog. Ett underlag till framtidsplan togs fram och grupper bildades. Följande prioritering gjordes: Skolan, bostäder, kommunikation, fritidsaktiviteter för barn och ungdom, förändring av befolkningsstrukturen, förändring av bygdekommittén, arbetstillfällen, närodlat, service. Ett förstudieprojekt inom Leader.

2010 Bildande av friskoleförening, sockenråd och fastighetsförening. Ansökan om friskola inlämnades till Skolinspektionen.

2011 Österåkersbygdens friskola startar.

2012 Leaderprojektet "Energismarta hus"

2018 Skolan startar fritidshem

Varje år kallar sockenrådet till sockenstämma som är för alla sockenbor från 16 års ålder. En programpunkt finns på stämman där idéer tas fram och grupper bildas kring olika projekt. Exempel är Österåker-Öljaren triathlon år 2015 och 2017, musikfest år 2016 och 2018, bildande av boendegrupp och vägskyltgrupp år 2017.

Sockenrådet ger ut Österåkersbladet som distribueras till ca 550 hushåll varje månad. Hembygdsföreningen ger ut en årsskrift varje år sedan 1982.

Nulägesbeskrivning/utvecklingsmöjligheter

Styrkor: Bygdens historik och miljö, människors engagemang och entreprenörskap, mångårig vana att hantera olika utmaningar.

Svagheter: Befolkningsstrukturen och individualiseringen.

Hot: Minskat permanent boende – ökat fritidsboende.

Möjligheter: Människors engagemang och entreprenörskap.

Vision för Österåker år 2025

Det vackra öppna landskapet samt den genuina och trygga landsbygdsmiljön finns kvar. Varierande möjligheter till permanenta boenden har tillkommit. Skolan (förskolan, skolan, fritidshemmet) och utbyggd äldreomsorg har bidragit till att antalet fastboende har ökat. Österåkersbor är minst 700 (en ökning med minst 50 personer). Självförsörjningen av livsmedel och energi har ökat. Antalet arbetstillfällen är fler då småföretagandet inklusive besöksnäringen har ökat.

Mål

År 2025

- Byggnation av marknära bostäder i form av egna hem, hyresrätter och seniorboenden har påbörjats och delvis genomförts.
- Ett servicecenter har utvecklats i enlighet med invånarnas behov.
- Fritidsverksamhet för ungdomar har organiserats.
- Besöksnäringen har utvecklats.
- Förbättrade kommunikationer speciellt med Vingåker.
- Strategier för självförsörjning av livsmedel och energi har utvecklats.

Handlingsplan

Byggnation

Boendegruppen fortsätter sitt arbete i samverkan med Vingåkers kommun, byggföretag och finansörer.

Servicecenter

Sockenrådet fortsätter arbetet i samverkan med Vingåkers kommun och boendegruppen. Arbetet inleds med inventering av befintliga lokaler.

Fritidsverksamhet för ungdomar

Sockenrådet tar initiativ till startande av en grupp som är intresserad av att utveckla detta område. Samverkan ska ske med kommunen och föreningar.

Besöksnäringen

Sockenrådet tar initiativ till startande av en grupp som är intresserad av att utveckla detta område.

Förbättrade kommunikationer

Sockenrådet tar kontakt med kommunen.

Strategier för självförsörjande av livsmedel och energi

Sockenrådet tar initiativ till startande av en grupp som är intresserad av att utveckla detta område. Utbildning med intresserade genomförs i samverkan med studieförbund.

Idéer inför framtiden

- Skolans restaurang utvecklas till en restaurang för bygden med möjligheter att beställa mat.
- Produktion av lokalt öl innehållande humle från Österåker.
- Skolan har tillsammans med en högskola/ett universitet utvecklat sommarkurser för lärare gällande undervisning i små landsbygdsskolor.
- Utveckling av en skolträdgård.
- Österåker och Julita genomför en årligen kommande kyrkrodd.
- Paketutlämning.
- Hemtjänstkontor.
- Laddningsstation för elbilar/ station för fordonsbränsle.
- Utveckling av närproducerade varor.
- Utveckling fritidsfisket ex. i Kalkbrottet.
- Informationstavla om Österåker (historik, karta och förslag på rundturer).

”Från Öljarens vassar till Hjälmarens strand står bygden som äger vår dyrkan”
(Ur Hembygden av Thor Zetterberg)